

**Tothom
hauria
de ser
feminista**

Chimamanda
Ngozi Adichie

**Tothom
hauria
de ser
feminista**

Chimamanda
Ngozi Adichie

Fanbooks

Títol original: *We should all be feminists*

© Chimamanda Ngozi Adichie, 2012, 2014

© de la traducció: Scheherezade Surià López, 2016

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u., 2016

Fanbooks, Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona

Primera edició: maig del 2016

ISBN: 978-84-16297-89-4

Dipòsit legal: B. 7.718-2016

Imprès a Espanya

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

L'Okoloma era un dels meus millors amics de la infantesa. Vivia al meu carrer i em cuidava com si fos el meu germà gran: si m'agradava un noi, li demanava l'opinió a l'Okoloma. L'Okoloma era graciós i intel·ligent, i duia botes de vaquer amb les punteres punxegudes. El desembre del 2005, l'Okoloma va morir en un accident d'aviació al sud de Nigèria. Encara em costa expressar com em vaig sentir. L'Okoloma era una persona amb qui podia discutir, riure i parlar de debò. També va ser la primera persona que em va dir «feminista».

Jo devia tenir uns catorze anys. Érem a casa seva, parlant, tots dos plens de coneixements a mig digerir apresos dels llibres

que havíem llegit. No recordo de què parlàvem en concret, però sí que recordo que, enmig de la meva diatriba, l'Okoloma em va mirar i em va dir:

—Saps que ets una feminista?

No era cap compliment. Me'n vaig adonar pel to que va fer servir, el mateix to amb el qual algú et podria dir: «Ets partidari del terrorisme».

No sabia exactament què volia dir allò de «feminista», però no volia que l'Okoloma se n'adonés, així que ho vaig passar per alt i vam seguir parlant. La primera cosa que volia fer en arribar a casa era buscar la paraula al diccionari.

Ara fem un salt de diversos anys.

El 2003 vaig escriure una novel·la titulada *Purple Hibiscus* sobre un home que, entre altres coses, pega la seva dona, i la

història no acaba gaire bé. Mentre promocionava la novel·la a Nigèria, un periodista, un home amable i benintencionat, em va dir que volia donar-me un consell. (Els nigerians, com potser sabeu, sempre estan disposats a donar consells no sol·licitats.)

Llavors em va comentar que la gent deia que la meua novel·la era feminista i que el consell que em donava —i m'ho deia tot brandant el cap amb tristesa— era que no em presentés mai com una feminista, perquè les feministes són dones infelices perquè no poden trobar marit.

De manera que vaig decidir presentar-me com una «feminista feliç».

Per aquella època, una acadèmica, una dona nigeriana, em va dir que el feminisme no era part de la nostra cultura, que el feminisme era antiafricà, i que jo només em considerava feminista perquè estava influïda pels llibres occidentals. (Això em va fer gràcia perquè gran part de les meves

lectures de joventut eren decididament antifeministes: abans dels setze anys m'havia llegit totes les novel·les romàntiques de Mills & Boon que s'havien publicat. I cada cop que intentava llegir els considerats «textos clàssics del feminisme», m'avorria i em costava moltíssim acabar-los.)

Sigui com sigui, com que el feminisme era antiafricà, vaig decidir que començaria a presentar-me com una «feminista feliç africana». Llavors, una bona amiga em va dir que presentar-me com a feminista significava que odiava els homes. Així doncs, vaig decidir que seria una «feminista feliç africana que no odia els homes». En un moment determinat vaig arribar a ser una «feminista feliç africana que no odia els homes i a qui li agrada pintar-se els llavis i dur sabates de taló alt perquè vol i no pas per agradar els homes».

Evidentment, gran part de tot això era irònic, però demostra que la paraula «fe-

ministra» està sobrecarregada de connotacions, connotacions negatives.

Odis els homes, odies els sostenidors, odies la cultura africana, creus que les dones haurien de manar sempre, no portes maquillatge, no et depiles, sempre estàs empipada, no tens sentit de l'humor i no et poses desodorant.

Ara us vull explicar una història de la meva infantesa.

Quan era alumna de primària a Snukka, una ciutat universitària del sud-est de Nigèria, al començament del trimestre la mestra ens va dir que ens posaria un examen i que aquell que n'obtingués la nota més alta seria el delegat de la classe. Ser el delegat de la classe no era poca cosa. Si eres el delegat de la classe, tots els dies apuntaves els noms dels nens que s'esvalo-

taven, la qual cosa ja implicava de per si un poder embriagador, però a més la mestra et donava una vara perquè la portessis a la mà mentre recorries l'aula i patrullaves la classe en busca dels esvalotadors. Evidentment, no la podies fer servir. Per a una nena de nou anys com jo, però, era una perspectiva ben emocionant. Tenia moltes ganes de ser delegada de la classe. I vaig treure la nota més alta de l'examen.

I em vaig quedar amb un pam de nas quan la mestra va dir que el delegat havia de ser un nen. Se li havia passat per alt esmentar-ho abans; havia donat per fet que era obvi. La segona millor nota de l'examen l'havia tret un nen, i ell va ser el delegat.

El més interessant de tot plegat és que aquell nen era dolç i amable, i no tenia cap mena d'interès a patrullar la classe amb un bastó. Jo, en canvi, me'n moria de ganes.

Però jo era dona i ell, home, de manera que el delegat de la classe va ser ell.

Mai no he oblidat aquell incident.

Si fem alguna cosa un cop rere l'altre, acaba esdevenint normal. Si veiem el mateix una vegada i una altra, acaba tornant-se normal. Si només els nens poden ser delegats de classe, al final arribarà el moment en què pensarem, encara que sigui de manera inconscient, que el delegat de la classe ha de ser un nen. Si només veiem homes presidint empreses, ens començarà a semblar «natural» que només hi hagi homes presidents d'empreses.

Sovint cometo l'error de pensar que una cosa que a mi em sembla òbvia és igual d'òbvia per a tothom. Posem per cas el meu estimat amic Louis, que és un home brillant i progressista. Ell i jo conversàvem sovint i ell em deia: «No entenc a què et refereixes quan dius que les coses

són diferents i més difícils per a les dones. Potser ho eren en el passat, però ara ja no. Ara les dones ho teniu bé». Jo no entenia com el Louis era incapaç de veure una cosa que semblava tan evident.

M'encanta tornar a Nigèria, i gran part del temps que hi sóc el passo a Lagos, que és la ciutat i nucli comercial més gran del país. A vegades, al vespre, quan la calor remet i la ciutat s'alenteix una mica, surto amb els amics o la família pels restaurants i les cafeteries. Una d'aquestes vegades el Louis i jo vam sortir amb uns amics.

A Lagos hi ha un costum meravellós: un grapat de joves enèrgics que esperen davant d'alguns establiments i t'«ajuden» molt teatralment a aparcar el cotxe. Lagos és una metròpoli de gairebé vint milions de persones, amb més energia que Londres i més esperit empresarial que Nova York, de manera que als seus habitants se'ls acu-

deixen mil maneres de guanyar-se les garrofes. Com passa a la majoria de les ciutats, pot ser difícil trobar aparcaments a l'hora de sopar, així que aquells joves es guanyen la vida trobant llocs per aparcar i —encara que hi hagi més llocs disponibles— guiant-te fins al teu sense deixar de gesticular o prometre't que et «cuidaran» el cotxe fins que tornis. A mi em va impressionar sobretot la teatralitat de l'home que aquella nit ens va trobar un lloc per aparcar. Així doncs, mentre marxàvem, vaig decidir donar-li propina. Vaig obrir la bossa, hi vaig ficar la mà per agafar els diners i els hi vaig donar. L'home, content i agraït, va agafar els diners que li donava, va mirar el Louis i li va dir:

—Gràcies, senyor!

El Louis em va mirar, sorprès, i em va preguntar:

—Per què em dóna les gràcies a mi? No he estat jo qui li ha donat els diners.